Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Alina Brăgaru

Dosarul nr.2a-3544/2023
(2-22006576-02-2a-18092023)

D E C I Z I E

12 martie 2024 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele completului Anatol Pahopol
Judecători Dorin Dulghieru și Ruxanda Pulbere

Grefier Daniela Cucerenco

Examinând în ședința de judecată publică cererea de apel declarată de către avocatul Mișcoi Mihail, în interesele lui Chirtoaca Igor,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Chirtoaca Igor împotriva S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” și lui Rusu-Disculțu Marian cu privire la constatarea nulității absolute a clauzei contractuale, încasarea în mod solidar a prejudiciului material, plata locațiunii, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 aprilie 2023, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de către Chirtoaca Igor împotriva S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” și lui Rusu-Disculțu Marian cu privire la constatarea nulității absolute a clauzei contractuale, încasarea în mod solidar a prejudiciului material, plata locațiunii, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t:

Argumentele participanților la proces:

1. La 17 ianuarie 2022 avocatul Mişcoi Mihail, în interesele lui Chirtoca Igor, a depus o cerere de chemare în judecată împotriva S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” și lui Rusu-Disculțu Marian cu privire la constatarea nulității absolute a clauzei contractuale, încasarea în mod solidar a prejudiciului material, plata locațiunii, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.
2. În motivarea acțiunii a indicat că la 17 septembrie 2020 Chirtoca Igor a încheiat cu S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” contractul de locațiune nr.313.1, obiectul căruia a constituit obligația reclamantului de a da în folosinţă şi posesie ultimului autovehiculul de model *****, numărul caroseriei: *****, n/î: ***** pentru un termen e 3 ani şi obligaţia corelativă a S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” de a plăti locaţiunea.

3. A mai invocat că conform pct. 1.2. din contract, autovehiculul urma a fi utilizat de către S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” pentru transport auto de călători în regim de TAXI, conform graficului de ieşire la linie şi tabelului de pontaj.
4. La 27 ianuarie 2021, aproximativ la ora 16:50, Rusu-Disculţu Marian, aflându-se la volanul autovehiculului respectiv, deplasându-se pe traseul R-6 din direcţia localităţii Dumbrava spre r-ul Ialoveni, mun. Chişinău, a pierdut controlul volanului din cauza condițiilor climaterice și, ieșind pe banda din sens opus, s-a ciocnit cu autovehiculul de model Honda CR-V, cu n/î: GLG029 la volanul căruia se afla Roşca Dumitru, în urma producerii accidentului rutier autovehiculul reclamantului fiind total deteriorat.
5. Totodată, a mai specificat că Rusu-Disculţu Marian în momentul producerii accidentului rutier se afla în stare de ebrietate, fapt confirmat prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chişinău din 25 martie 2021 privind încetarea procesului penal şi pornirea procedurii contravenționale. Astfel, pe faptul comiterii accidentului rutier, prin decizia agentului constatator privind aplicarea sancțiunii în baza ordonanţei procurorului nr. 25-01-1/22/21-3170 din 24 mai 2021, Rusu-Disculţu Marian a fost recunoscut vinovat pentru săvârşirea contravenţiei prevăzute de art. 242 alin. (2) Cod contravenţional.
6. A mai remarcat că Chirtoca Igor nu a participat nici în procesul contravențional și nici în cauza penală, fiind nevoit prin intermediul avocatului să obțină informații de pe actele procesuale indicate supra. Astfel, din conținutul deciziei agentului constatator a aflat că Rusu-Disculţu Marian a fost angajat de S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” în calitate de conducător auto, fapt ce contravine pct. 2.1.2. din contractul de locațiune din 17 septembrie 2020, care prevede regula generală potrivit căreia reclamantul ar fi trebuit să identifice conducătorii responsabili de transport auto de călători în regim de taxi.
7. A indicat că la 27 mai 2021 a expediat în adresa copârâţilor o cerere, prin care a solicitat prezența acestora la 31 mai 2020, ora 17:00 pentru examinarea autovehiculului de model *****, cu n/î: ***** în scopul stabilirii prejudiciilor cauzate de către ”EXPERTAUTO-PLUS” S.R.L., informându-i despre dreptul de a invita un expert/evaluator contractat de către ei. Deşi copârâtul Rusu-Disculţu Marian a recepționat cererea la 28 mai 2021, iar copârâtul S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” – la 31 mai 2021, nu s-au prezentat la data şi ora indicată.
8. La 31 mai 2021, reprezentantul ”EXPERTAUTO-PLUS” S.R.L., inginerul - evaluator, Ciobanu Adrian, în prezența reclamantului a examinat autovehiculul de model ***** cu n/î: *****, întocmind în acest sens actul de examinare a mijlocului de transport auto nr.1797/05A, în conţinutul căruia este stabilit expres care părţi componente ale autovehiculului au fost deteriorate în urma accidentării şi care metodă de înlăturare şi reparaţie urmează a fi aplicată, constatând faptul că prejudiciul cauzat reclamantului constituie 48 616,86 lei.
9. A susținut că, deşi examinarea autovehiculului a avut loc la 31 mai 2021, reclamantul a fost nevoit să păstreze autovehiculul la parcare cu plată, astfel că copârâţii să aibă posibilitatea de a examina autovehiculul şi, respectiv, să-i compenseze prejudiciul material, însă aceștia au evitat orice contact şi au refuzat să compenseze prejudiciul cauzat.
10. Totodată, copârâtul S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” a refuzat să rezoluționeze contractul de locațiune încheiat, motivând că nu ar avea obligația de a repara prejudiciul

cauzat şi că ar fi de acord doar în cazul în care reclamantul refuză de la dreptul de a-i fi compensat prejudiciul.

11. A mai afirmat că contractul de locațiune a fost întocmit de către copârâtul S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” într-un singur exemplar, motivând faptul că va preda reclamantului o copie după ce contractul va fi înregistrat la Agenția Servicii Publice, iar ulterior a refuzat eliberarea unei copii atât reclamantului, cât şi avocatului. Ulterior obținerii unei copii, analizând contratcul de locaţiune, a constatat că acesta este întocmit în mod abuziv, care într-un mod disproporționat impune mai multe obligații în sarcina reclamantului, decât ar avea copârâtul.
12. Astfel, S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” a inserat o clauză abuzivă şi lovită de nulitate absolută, şi anume clauza nr.5.2., conform căreia: „Locatorul răspunde de integritatea bunului (fie prejudicierea bunului survenit din vina sa, fie survenirea cazurilor fortuite) pe tot parcursul valabilității contractului”. A considerat această clauză nulă, fiindcă urmărește absolvirea S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” de răspundere pentru integritatea bunului, fapt ce contravine prevederilor imperative a art. art. 1264 alin. (1) lit. b), 1269 alin. (1) şi 1284 Cod civil, or scopul prezentelor dispoziții este anume de a proteja locatorii pentru situaţiile când bunurile date în locațiune sunt deteriorate sau distruse de către locatari sau persoanele cărora le-au fost încredințate aceste bunuri.
13. A mai invocat că contractul de locţiune nu este valabil, așa cum parvenind termenul de plată a chiriei, copârâta S.R.L. ”ACORD EUROTRANS”, invocând diferite motive, s-a eschivat de la plata chiriei, iar după producerea accidentului rutier în general a refuzat plata chiriei menţionând că ei nu răspund pentru prejudiciul cauzat.
14. În temeiul celor, invocate, avocatul Mişcoi Mihail, în interesele lui Chirtoca Igor, a solicitat constatarea nulității clauzei de la pct. 5.2 din contractul de locațiune nr.313.1, încasarea în mod solidar de la S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” și Rusu-Disculțu Marian a prejudiciului material în mărime de 48616,86 lei, a cheltuielilor pentru evaluarea prejudiciului în mărime de 1500,00 lei, a plății chiriei în mărime de 42000,00 lei și compensarea cheltuielilor de judecată cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică în mărime de 10000,00 lei și cu titlu de taxă de stat.

Poziția instanței de fond:

15. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 aprilie 2023 s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Chirtoaca Igor împotriva S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” și lui Rusu-Disculțu Marian cu privire la constatarea nulității absolute a clauzei contractuale, încasarea în mod solidar a prejudiciului material, plata locațiunii, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.
16. Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a indicat că reparaţia automobilului de model ***** cu numărul de înmatriculare ***** urma să fie efectuată de către Locatar, care deţinea dreptul de folosinţă şi posesie temporară, însă acest fapt nu a fost posibil deoarece a intervenit Locatorul Chirtoca Igor în procesul de evaluare a prejudiciului fără a decide sau a anunţa Locatorul referitor la acţiunile sale.
17. La fel, instanţa de judecată a constatat că evaluarea prejudiciul material a avut loc în baza Raportului de evaluare a pagubei nr,1797/06A din 1 iunie 2021, întocmit fără înştiinţarea S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” şi a lui Rusu-Disculţu Marian, respectiv nu poate fi opozabil acestora.

18. Referitor la respingerea pretenţiei reclamantului Chirtoca Igor de a încasa de la S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” suma de 42000,00 lei cu titlu de chirie pentru automobilul ***** cu numărul de înmatriculare ***** în baza contractului nr.313.1, instanţa de fond a reținut că bunul închiriat a ieşit din posesia şi folosinţa S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” prin acţiunile reclamantului care a intervenit şi a ridicat automobilul deteriorat.

Solicitarea apelantului:

19. Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 aprilie 2023, avocatul Mișcoi Mihail, în interesele lui Chirtoaca Igor, a declarat apel împotriva hotărârii, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată înaintată de către Chirtoaca Igor împotriva S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” și lui Rusu-Disculțu Marian cu privire la constatarea nulității absolute a clauzei contractuale, încasarea în mod solidar a prejudiciului material, plata locațiunii, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Argumentele părților:

20. În motivarea apelului avocatul Mişcoi Mihail, în interesele lui Chirtoca Igor, reiterând motivele de drept și de fapt specificate în cererea de chemare în judecată, a indicat că argumentele date de către instanţa de fond vin în contradicție cu circumstanțele cauzei.
21. În acest sens a criticat concluzia instanței că evaluarea automobilului a avut loc fără înștiințarea S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” și a lui Rusu-Discultu Marian, subliniind că la 27 mai 2021 a expediat în adresa ultimilor o cerere, prin care a solicitat prezența lor la 31 mai 2020, ora 17:00 pentru examinarea autovehiculului de model *****, cu numărul de înmatriculare: ***** în scopul stabilirii prejudiciilor cauzate de către ”EXPERTAUTO-PLUS” S.R.L., informându-i şi despre dreptul de a invita un expert/evaluator contractat de către ei.
22. La fel, a invocat că instanța de fond nu a stabilit circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, şi anume S.R.L. ”ACORD EUROTRANS”, cunoscând despre accidentul rutier în urma căruia a fost deteriorat iremediabil autovehiculul, nu a anunțat proprietarul Chirtoca Igor, nu a întreprins nici o măsură pentru reparaţia autovehiculului şi diminuarea prejudiciului, din contra, autovehiculul preluat în locațiune a fost abandonat, iar o altă soluţie decât conservarea bunului său Chirtoca Igor nu a avut.
23. Totodată, a insistat asupra faptului că clauza contractuală cuprinsă în pct. 5.2. din contract, contravine normelor de la art.1264 alin.(1), lit.b) și art.1269 alin.(1) Cod civil, considerent din care urmează a fi constatată nulitatea absolută a acesteia.
24. În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, apelantul Chirtoaca Igor și avocatul acestuia, Mișcoi Mihail au pledat pentru admiterea cererii de apel în sensul formulat.
25. În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, reprezentantul intimatului S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 aprilie 2023, subliniind că a fost în imposibilitatea reparației automobilului, deoarece locatorul a perturbat posesia automobilului pe parcursul valabilității contractului.
26. În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel intimatul Rusu-Disculţu Marian, legal citat despre locul, data și ora acesteia, nu s-a prezentat și nu a invocat careva motive în

argumentarea absenței lor. Instanța de apel, reținând citarea legală a intimatului, în temeiul art. 379 alin. (2) Cod de procedură civilă, a dispus examinarea apelului în lipsa acestuia.

Aprecierea instanţei de apel:

27. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul atestă că apelul este întemeiat şi urmează a fi admis, casată parțial hotărârea primei instanțe, în partea respingerii încasării prejudiciului material și compensării cheltuielilor de judecată din considerentele ce succed.
28. În conformitate cu art. 373 din Codul de procedură civilă „*instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor când consimte şi când hotărârea este atacată şi de alţi participanţi la proces*".
29. În conformitate cu art. 385 lit.c) Codul de procedură civilă *„ instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărârea primei instanţe, emiţând o nouă hotărâre".*
30. În temeiul art. 386 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă *"hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin".*
31. Conform dispozițiilor art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă „*fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel".*
32. Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează că *„instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multi aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege".*
33. Colegiul civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).
34. Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces

echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.

35. Din suportul probatoriu administrat urmează că la 17 septembrie 2020, Chirtoca Igor în calitate de locator și S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” în calitate de locatar, au încheiat contractul de locațiune nr.313.1, potrivit căruia primul s-a obligat să dea în folosință şi posesie temporară ultimului autovehiculul de model *****, numărul caroseriei: *****, cu numărul de înmatriculare *****.
36. Conform pct. 1.2. al contractului de locațiune obiectul prezentului contract va fi utilizat de către locatar pentru transport auto de călători în regim de TAXI, conform graficului de ieşire la linie şi tabelul de pontaj. Utilizarea obiectului contractului de către conducătorul auto și/sau proprietar, fără învoirea scrisă a Locatarului și în afara graficului prestabilit obligă șoferul la compensarea daunelor aduse terțelor și exonerează răspunderea Locatarului.
37. La fel conform pct.2.1.1 al contractului de locațiune nr.313.1 din 17 septembrie 2020, locatorul s-a obligat să predea în folosință Locatarului bunul indicat mai sus pe un termen de 3 (trei) ani din momentul semnării prezentului contract, iar potrivit pct.4.1. – plata pentru locațiunea automobilului constituie 3000 lei lunar din care se efectuează reținerile fiscale obligatorii conform Codului fiscal.
38. La pct. 5.2 locatorul răspunde de integritatea bunului pe tot parcursul valabilității prezentului contract.
39. Potrivit procesului verbal de predare-primire nr.313.1 din 17 septembrie 2020, Chirtoca Igor a predat automobilul de model ***** *****, caroseria *****, anul fabricării 2008, culoarea - Gri-Verzui, tipul caroseriei AB, capacitatea cilindrică 1390, masa totală 1535, directorului S.R.L. ”ACORD EUROTRANS”, Ursu Andrei.
40. Totodată din suportul probatoriu urmează că la 27 ianuarie 2021, Rusu-Disculţu Marian, conducând automobilul de model ***** cu n/î *****, nu a manifestat prudență la trafic, nu a ținut cont de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, dexteritate în conducere, care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, starea tehnică a vehiculului şi particularitățile încărcăturii, situaţia rutieră, de faptul că dacă în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului și, ca rezultat a tamponat automobilul de model Honda CRV cu n/î GLG 029, condus de Roşca Ivan, fiind recunoscut vinovat în comiterea contravenţiei prevăzute de art.242 alin.(2) Cod contravenţional.
41. La fel potrivit materialelor cauzei, la 27 mai 2021, Chirtoca Igor a expediat în adresa lui Rusu-Disculţu Marian și a S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” o cerere, recepționată de aceștia, prin care a solicitat prezența lor la 31 mai 2021, ora 17:00, pe adresa mun. Chișinău, str. Andrei Doga, nr.26 pentru examinarea autovehiculului de model ***** cu n/î *****, în scopul stabilirii prejudiciilor cauzate către ”EXPERTAUTO-PLUS” S.R.L., menționând că sunt în drept să invite un evaluator/expert contractat de către dânșii.
42. Conform actului de examinare a mijlocului de transport auto nr.1797/06 A din 31 mai 2021 au fost stabilite deteriorările avariate și care lucrări de reparație sunt necesare pentru lichidarea lor, iar potrivit raportului de evaluare a pagubei nr.1797/06A din 1 iunie 2021,

întocmit în temeiul actul de examinare, valoarea finală a prejudiciului material constituie 48616,86 lei.

43. La 2 decembrie 2021 Chirtoca Igor a expediat în adresa S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” și Rusu-Disculţu Marian o notificare privind soluționarea pe cale extrajudiciară a litigiului apărut și potrivit răspunsului S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” la aceasta, la 24 noiembrie 2020 Chirtoca Igor a luat automobilul fără voia locatarului și nu l-a întors, inclusiv și echipamentul cu care a fost dotat automobilul. Astfel, S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” a solicitat prezentarea automobilului la sediul companiei în termen de 3 zile, în caz contrar, contractul de locațiune va fi reziliat începând cu a treia zi.
44. La fel, din suportul probatoriu urmează că S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” a achitat prețul locațiunii automobilului din speță pentru perioada noiembrie 2020 – ianuarie 2021.
45. Așadar, Colegiul reține că conform art. 9 alin. (2) lit. f) Cod civil *”drepturile şi obligaţiile civile apar în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane”.*
46. Conform art. 10 alin.(1) Cod civil *„persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credinţă se prezumă pînă la proba contrară”.*
47. Conform art. 776 Cod civil *”obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii”.*
48. Potrivit art. 858 alin. (1) și (2) Cod civil *”temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul şi în momentul stabilit”.*
49. Art. 992 Cod civil prevede că *„contract este acordul de voinţă realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice. Contractului îi sînt aplicabile normele cu privire la actul juridic”.*
50. În acord cu art. 1251 Cod civil *„prin contractul de locațiune, o parte (locator) se obligă să dea celeilalte părţi (locatar) un bun determinat individual în folosinţă temporară sau în folosinţă şi posesiune temporară, iar aceasta se obligă să plătească chirie”.*
51. Potrivit art. 1259 alin. (1) Cod civil *„locatorul este obligat să repare prejudiciul care rezultă din perturbarea de către un terţ a folosirii bunului numai în cazul în care terţul este un locatar sau dacă locatorul i-a permis folosinţa bunului sau accesul la el”.*
52. Conform art. 1260 Cod civil ”*dacă locatorul nu predă la timp bunul închiriat sau refuză să-l predea, locatarul este în drept să ceară executarea acestei obligaţii şi repararea prejudiciului sau rezoluţiunea locaţiunii şi repararea prejudiciului cauzat astfel”.*
53. În corespundere cu prevederile art.1264 alin. (1) lit. a) și b) Cod civil *„locatarul este obligat să folosească bunul potrivit destinaţiei şi în conformitate cu clauzele contractului și să păstreze şi să asigure integritatea bunului”.*
54. Potrivit prevederilor art. 1267 Cod civil *„locatarul a cărui folosinţă este deranjată de către un alt locatar sau de persoanele cărora acesta le-a permis folosinţa bunului sau accesul la el poate obţine, în dependenţă de circumstanţe, o reducere a chiriei sau rezoluţiunea locaţiunii dacă înştiinţează locatorul comun despre încălcările ce îi afectează folosinţa şi dacă acestea persistă. Pe lîngă cele prevăzute la alin.(1), locatarul poate cere locatorului comun repararea prejudiciului, cu excepţia cazului cînd ultimul*

demonstrează că a acţionat cu prudenţă şi diligenţă. Locatorul se poate întoarce împotriva locatarului vinovat de prejudiciu".

55. În conformitate cu prevederile art. 1268 Cod civil *„locatorul are dreptul să verifice bunul închiriat, să efectueze lucrări asupra lui şi, în cazul imobilului, să-l prezinte eventualilor cumpărători sau locatari, fiind obligat să-şi exercite aceste drepturi în mod rezonabil".*
56. Art. 1269 alin.(1) Cod civil prevede că *„locatarul este ţinut să repare prejudiciul suferit de locator prin pierderile survenite la bunul închiriat dacă nu va demonstra că pierderile nu se datorează vinovăţiei sale sau a persoanelor cărora le-a permis folosinţa bunului sau accesul la el".*
57. În conformitate cu art. 1275 Cod civil *"locatarul este obligat să informeze locatorul despre deteriorarea bunului închiriat sau existenţa vreunui pericol, despre orice drept sau pretenţie a unui terţ, dacă aceste circumstanţe necesită intervenţia sau apărarea din partea locatorului. Locatarul este obligat să informeze locatorul conform alin.(1) într-un termen rezonabil după ce a cunoscut pentru prima dată acea circumstanţă şi caracterul ei. Se prezumă că locatarul a cunoscut circumstanţa şi caracterul ei dacă trebuia, în mod rezonabil, să o cunoască".*
58. Potrivit art. 1284 Cod civil *"după încetarea raporturilor contractuale, locatarul este obligat să restituie bunul închiriat în starea în care i-a fost dat sau în starea prevăzută de contract. Prejudiciul cauzat prin înrăutăţirea stării bunului se repară de către locatar dacă nu dovedeşte lipsa vinovăţiei sale. Locatarul poartă răspundere în aceeaşi măsură pentru înrăutăţirea admisă de membrii familiei sale, de sublocatar sau de terţi, cărora le-a permis accesul la bunul închiriat. Locatarul răspunde pentru deteriorarea bunului în mărimea în care s-a micşorat valoarea lui dacă în contract nu este prevăzut altfel".*
59. Așadar, Colegiul civil notează că în cadrul unui contract de locațiune, locatarul are responsabilitatea de a utiliza bunul închiriat în conformitate cu destinația stabilită prin contract și de a-l întreține în stare bună pe toată durata locațiunii. Principalele aspecte ale răspunderii locatarului includ: obligația de întreținere, utilizarea conform destinației, responsabilitatea pentru deteriorări, restituirea bunului.
60. În temeiul responsabilității pentru deteriorări, locatarul răspunde pentru deteriorările cauzate bunului închiriat, cu excepția celor provocate de uzura normală, forța majoră sau de o terță parte fără vina locatarului. În caz de avariere a bunului, locatarul trebuie să informeze locatorul și să suporte costurile reparațiilor necesare, dacă deteriorările sunt din vina sa sau a persoanelor cărora le-a permis folosința bunului sau accesul la el.
61. La caz, Colegiul civil menționează că automobilul de model ***** ***** a fost deteriorat în perioada utilizării acestuia de către locatarul S.R.L. "ACORD EUROTRANS", urmare a accidentului rutier, vinovat de comiterea căruia a fost recunoscut Rusu-Disculţu Marian – persoana căreia locatarul i-a permis folosința automobilului respectiv.
62. Astfel, Colegiul conchide că locatarul S.R.L. "ACORD EUROTRANS" trebuie să suporte costul reparației bunului închiriat, care, potrivit raportului de expertiză despre petrecerea căreia acesta a fost informat, constituie 48616,86 lei.
63. Colegiul respinge ca neîntemeiată poziția reclamantului/apelant Chirtoca Igor cu privire la aplicabilitatea la caz a răspunderii solidare a S.R.L. "ACORD EUROTRANS" și a lui Rusu-Disculţu Marian, or, în prezenta speță nu există temei de solidaritate.

64. În acest sens Colegiul notează că potrivit prevederilor art. 787 Cod civil *„creanţa solidară nu se prezumă, ci se naşte prin act juridic sau prin lege”*.
65. Contractul de locațiune a automobilului de model ***** ***** a fost încheiat între Chirtoca Igor în calitate de locator și S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” în calitate de locatar, ultimul permițându-i lui Rusu-Disculţu Marian folosința automobilului respectiv.
66. Spre deosebire de răspunderea delictuală, care se angajează în rezultatul încălcării unei obligaţii legale cu caracter general (născută dintr-un raport civil absolut), care revine tuturor – de a nu leza drepturile altora prin fapte ilicite, cea contractuală apare ca urmare a încălcării unei obligaţii concrete, stabilită prin contract.
67. Deci, în măsura în care norma legală de la art. 1269 alin.(1) Cod civil prevede expres că locatarul este ţinut să repare prejudiciul dacă nu va demonstra că pierderile nu se datorează vinovăţiei sale sau a persoanelor cărora le-a permis folosinţa bunului sau accesul la el, anume S.R.L. ”ACORD EUROTRANS”, în calitatea sa de locatar este obligat să repare prejudiciu cauzat în urma accidentului rutier din speță, fapt care nu-l privează de dreptul de a solicita în regres prejudiciul de la Rusu-Disculţu Marian.
68. Or, în conformitate cu prevederile art. 2024 alin. (1) Cod civil *” persoana care a reparat prejudiciul cauzat de o altă persoană are dreptul la o acţiune de regres împotriva acesteia în mărimea despăgubirii plătite persoanei vătămate dacă legea sau contractul nu prevede altfel”.*
69. Mai mult, în susținerea poziției cu privire la răspunderea pentru prejudiciul cauzat a S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” și dreptul acestuia de a înainta acțiune de regres împotriva persoanei răspunzătoare de producerea pagubelor urmare a accidentului rutier – Rusu-Disculţu Marian, Colegiul civil reține și prevederile art. 2005 alin.(1) și (3) Cod civil potrivit cărora *”comitentul răspunde de prejudiciul cauzat cu vinovăţie, iar în cazurile expres prevăzute de lege, fără vinovăţie, de către administratorul, salariatul său sau o altă persoană subordonată comitentului (prepus) în funcţiile care i s-au încredinţat. Comitentul conservă dreptul de regres contra prepusului. Prepusul se poate exonera de răspundere dacă va dovedi că s-a conformat întocmai instrucţiunilor comitentului”.*
70. În continuare, Completul judiciar menționează că instanța de fond eronat a apreciat că Raportul de evaluare a pagubei nr.1797/06A din 1 iunie 2021 a fost întocmit fără înștiințarea S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” şi, respectiv nu poate fi opozabil acestuia, or, din materialele cauzei este cert stabilit că pârâtul/intimat S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” a recepționat la 28 mai 2021 cerere prin care Chirtoaca Igor i-a solicitat prezența la 31 mai 2020, ora 17:00 pe adresa mun. Chișinău, str. Andrei Doga, nr.26 pentru examinarea autovehiculului de model ***** cu n/î *****, în scopul stabilirii prejudiciilor cauzate, l-a informat că examinarea autovehiculului urmează a fi efectuată de către ”EXPERTAUTO-PLUS” S.R.L. şi că are dreptul de a invita un expert/evaluator contractat.
71. La fel, nu poate fi reținută nici constatarea instanței precum că în acest Raport de evaluare a pagubei efectuat în baza Actului de examinare a mijlocului de transport auto nr.l797/06A din 31.05.2021 nu s-a indicat dacă constatările efectuate de către inginerul-expert Ciobanu Adrian se referă la deteriorările care au avut loc în rezultatul accidentului rutier sau aceste deteriorări au fost cauzate în rezultatul altor defecțiuni, deoarece S.R.L. ”ACORD EUROTRANS”, prin lipsa de acțiune și lipsa de diligență a contribuit în mare

măsură la crearea situației pe care ar fi putut-o evita dacă ar fi participat activ la procesul de constatare a pagubelor cauzate automobilului implicat în accidentul rutier.

72. Colegiul civil menționează că scopul invitației locatarului S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” la procesul de constatare a pagubelor este anume acordarea posibilității de a influența constatarea avariilor, soluţiilor tehnologice adoptate, evaluarea şi stabilirea despăgubirilor, pentru evaluarea corectă a mărimii acesteia.
73. În această ordine de idei, Colegiul civil conchide că, în măsura în care S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” nu a contestat constatarea avariilor, soluțiile tehnologice adoptate, evaluarea şi stabilirea despăgubirilor, este obligat să recupereze locatorului Chirtoaca Igor prejudiciu material stabilit prin raportul de evaluare a pagubei nr.1797/06A din 1 iunie 2021.
74. Subsidiar, Colegiul civil reține că în situația în care acesta nu a fost de acord cu constatările din raport de evaluare a pagubei efectuat în baza Actului de examinare a mijlocului de transport auto nr.1797/06A din 31 mai 2021, era în drept să solicite o altă expertiză, acțiune ce nu a fost realizată.
75. Totodată, Colegiul apreciază critic concluzia primei instanțe că solicitarea de reparare a prejudiciului urma a fi înaintată de S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” către Rusu-Disculţu Marian, însă intervenția lui Chirtoca Igor în perioada de acțiune a contractului de locațiune a făcut imposibilă restabilirea situației, menționând următoarele.
76. Colegiul civil observă că, într-adevăr, după producerea accidentului rutier, automobilul de model ***** ***** nu s-a mai aflat în posesia și folosința locatarului S.R.L. ”ACORD EUROTRANS”, fiind luat în starea avariată de către locatorul/proprietar Chirtoca Igor, însă S.R.L. ”ACORD EUROTRANS”, cunoscând cu certitudine despre producerea la 27 ianuarie 2021 a accidentului rutier, mai mult, fiind informat la 28 mai 2021 despre examinarea automobilului implicat în accident la 31 mai 2021, iar la 8 decembrie 2021 – despre intenția de a solicita repararea prejudiciului material prin intermediul instanței de judecată, nu a înaintat locatorului Chirtoca Igor nici o obiecție cu privire deținerea de către acesta a bunului în perioada valabilității contractului de locațiune și nu a solicitat predarea bunului închiriat.
77. Colegiul civil nu poate reține notificarea din 14 ianuarie 2021, cu referire la care S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” a invocat că a solicitat locatorului prezentarea automobilului la sediul companiei în termen de 3 zile, informându-l că în caz contrar, contractul de locațiune va fi reziliat începând cu a treia zi, deoarece din suportul probatoriu nu urmează că notificarea acesta a fost expediată lui Chirtoca Igor, mai mult, că acesta a primit-o, or, nu putea fi recepționată o notificare efectuată la 14 ianuarie 2021 anterior efectuării acesteia – la 3 ianuarie 2021.
78. Cu privire la pretenția privind constatarea nulității absolute a clauzei contractuale de la pct.5.2 al contractului de locațiune din 17 septembrie 2020, nr.313.1, potrivit căreia locatorul răspunde de integritatea bunului (fie prejudicierea bunului a survenit din cauza sa, fie survenirea cazurilor fortuite) pe tot parcursul valabilității prezentului contract, Colegiul civil reține că potrivit art. 1254 alin.(1) și (5) Cod civil *”locatorul este obligat să predea locatarului bunul în starea corespunzătoare, conform destinaţiei convenite prin contract, şi să menţină bunul în această stare pe durata locaţiunii. Locatorul garantează contra viciului material sau juridic chiar dacă nu l-a cunoscut la încheierea contractului”,* iar conform art. 904 alin.(1) Cod civil *” neexecutarea obligaţiei*

debitorului este justificată dacă ea se datorează unui impediment în afara controlului debitorului şi dacă debitorului nu i se putea cere în mod rezonabil să evite sau să depăşească impedimentul ori consecinţele acestuia".

79. Prin urmare, Colegiul conchide că prevederea contractuală potrivit căreia locatorul poartă răspundere pentru integritatea bunului dacă acesta a fost prejudiciat din vina lui sau datorează unui impediment în afara controlului locatarului, corespunde dispozițiilor legale menționate.
80. Astfel, prima instanță corect nu a constatat temei de nulitate a clauzei de la pct.5.2 al contractului de locațiune din 17 septembrie 2020, nr.313.1 și a respins pretenția respectivă ca neîntemeiată.
81. Referitor la pretenția reclamantului Chirtoca Igor privind încasarea sumei de 42 000,00 lei cu titlu de chirie pentru automobilul ***** cu numărul de înmatriculare *****, Colegiul civil menționează că prima instanță, corect constatând că începând cu 27 ianuarie 2021 automobilul nu s-a aflat în posesia şi folosinţa S.R.L. "ACORD EUROTRANS", că inclusiv pentru luna ianuarie 2021 ultima a achitat lui Chirtoca Igor plata chiriei, precum și că reclamantul a eșuat în probarea circumstanței cu privire la perioada pentru care se solicită plata respectivă, a respins-o ca neîntemeiată.
82. Cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, Colegiul civil, remarcă că în conformitate cu art. 82 Cod de procedură civilă *"cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei".*
83. Potrivit art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă *" instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului".*
84. Ținând cont de faptul că instanța de apel a conchis asupra temeiniciei pretenției privind încasarea de la S.R.L. "ACORD EUROTRANS" în beneficiul lui Chirtoaca Igor a prejudiciului material în mărime de 48616(patruzeci și opt mii șase sute șaisprezece),86 lei, ultimului urmează a-i fi compensate cheltuielilor de judecată constituite din: taxa de stat pentru examinarea cauzei în apel în mărime de 1458,50 lei și cheltuielile pentru evaluarea prejudiciului în mărime de 1500 lei confirmată prin bonul fiscal nr.000001, în total în mărime de 2958 (două mii nouă sute cincizeci și opt),50 lei.
85. Cît privește compensarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 10000 lei, instanța de apel reține că conform art. 96 alin. (1) și (1^1) Cod de procedură civilă *"instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin. (1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat".*
86. Sunt realmente angajate sumele pe care reclamantul le-a plătit sau trebuie să le plătească avocatului. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CtEDO, se evidenţiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaţilor (copii de pe dispoziţiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidenţă emisă pentru clienţi şi în alte cazuri stabilite de legislaţie.

87. La caz, Colegiul reținând că din materialele cauzei nu urmează proba ce ar confirma achitarea serviciile de asistență juridică ale avocatului, conchide că acestea nu urmează a fi compensate, or nu sunt reale.
88. În final, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ conchide necesitatea admiterii cererii de apel declarată de către avocatul Mișcoi Mihail, în interesele lui Chirtoaca Igor, casării hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 aprilie 2023, în partea respingerii pretenției privind încasarea de la S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” a prejudiciul material și compensarea cheltuielile de judecată, cu adoptarea unei noi hotărâri privind încasarea de la S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” în beneficiul lui Chirtoaca Igor a prejudiciul material în mărime de 48616,86 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 2958,50 lei.

În conformitate cu art. 385 lit. c), art. 389-390, art. 394 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

d e c i d e :

Se admite cererea de apel declarată de către avocatul Mișcoi Mihail, în interesele lui Chirtoaca Igor.

Se casează parțial hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 aprilie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Chirtoaca Igor împotriva S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” și lui Rusu-Disculțu Marian cu privire la constatarea nulității absolute a clauzei contractuale,

Se admit parțial pretențiile înaintate de către Chirtoaca Igor împotriva S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” și lui Rusu-Disculțu Marian cu privire la încasarea în mod solidar a prejudiciului material.

Se încasează de la S.R.L. ”ACORD EUROTRANS” în beneficiul lui Chirtoaca Igor prejudiciul material în mărime de 48616(patruzeci și opt mii șase sute șaisprezece),86 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 2958(două mii nouă sute cincizeci și opt),50 lei, în rest pretențiile respective se resping ca neîntemeiate.

În rest, hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 aprilie 2023 se menține.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni din data comunicării deciziei integrale.

Președintele completului Anatol Pahopol

Judecători Dorin Dulghieru

Ruxanda Pulbere